

В.О. Самборський, старший викладач кафедри економіки і фінансів факультету права та масових комунікацій Харківського національного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ SWOT – АНАЛІЗУ ПРИ ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах господарювання робота переробних підприємств багато в чому залежить від своєчасного та надійного постачання енергетичних ресурсів. Сьогодні, така залежність пов'язана насамперед з мінливістю зовнішнього середовища, в якому знаходиться підприємство, зокрема це процеси приватизації, що відбувається в енергетичній галузі; зростання світових цін на енергетичні ресурси; катастрофи та природні катаклізми; удосконалення державної політики щодо тарифів та цін на енергетичні ресурси тощо. Враховуючи дані факти зрозумілим є питання щодо розробки та удосконалення стратегічного управління енергетичною безпекою підприємства.

Одним з підходів в формуванні стратегії підприємства є методика SWOT – аналізу, яка передбачає оцінку зовнішніх можливостей та загроз, а також внутрішніх сильних та слабких сторін підприємства. Серед сильних сторін, які збільшують енергетичну безпеку переробних підприємств можна виділити наступні: наявність сучасних технологій, інновацій, наприклад в металургійному виробництві застосування конверторного способу виплавки сталі замість мартенівського; в харчовій промисловості – відмова від використання газу і застосування переробки відходів для отримання енергії; збільшення суб'єктів інвестування; зменшення обсягів викидів у повітря. Слабкими сторонами, які зменшують енергетичну безпеку багатьох переробних підприємств є: великий знос основних фондів; великі питомі витрати палива, теплоенергії та електроенергії; слабка диверсифікація енергоресурсів; великі питомі витрати енергоресурсів в собівартості продукції; недостатня кількість інвестування; низька рентабельність операційної діяльності; збільшення об'єму

стічних вод, недостатні фінансові ресурси, що не дозволяє підприємству постійно оновлювати виробничу базу. До можливостей переробних підприємств можна віднести: можливість вибору енергопостачальників та вільних цін на енергоресурси внаслідок більш ефективної енергетичної політики держави; збільшення об'ємів інвестицій за рахунок кооперації з іншими підприємствами; можливість придбання енергоресурсів за меншими цінами внаслідок збільшення пропозиції енергоресурсів на внутрішньому ринку, а також зменшення цін на світовому ринку. До можливих загроз енергетичній безпеці переробних підприємств слід віднести: обмеження, перебої, відключення енергопостачання внаслідок стихійних та аномальних природних лих; шкода від виходу з ладу обладнання, недовипуск продукції внаслідок аварії систем енергопостачання; дефіцит паливно – енергетичних ресурсів та зростання цін на паливо та енергію на внутрішньому ринку внаслідок зменшення видобутку енергоресурсів, а також внаслідок зростання світових цін на паливо та енергію; збільшення собівартості виробництва продукції, зниження прибутку і конкурентоспроможності внаслідок збільшення споживання енергоресурсів іншими підприємствами та зростання цін на паливо – енергетичні ресурси, наприклад на вугілля(з – за зростання інвестиційної складової); аварії систем енергозабезпечення внаслідок високого ступеня зносу основних фондів енергетики; зростання дефіцитності енергопостачання внаслідок неефективної енергетичної політики, саме внаслідок недосконалості правового законодавства у сфері регулювання договірних відносин між постачальниками і споживачами електроенергії; зростання цін на енергоресурси внаслідок приватизаційних процесів в енергетиці; обмеженість вільного вибору постачальників електроенергії; недостатня кількість одержуваної електроенергії та незадовільна якість одержуваної електроенергії. Для розробки стратегії енергетичної безпеки переробних підприємств на основі цих факторів, опираючись на наявну інформаційну базу, були розроблені різні стратегії енергетичної безпеки переробних підприємств, які зібрані у SWOT – матриці в таблиці 1.

SWOT – матриця переробного підприємства

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Стратегія енергетичної стійкості підприємства	Стратегія енергетично - безпечного функціонування підприємства
Слабкі сторони	Стратегія енерго - ресурсозбереження	

Список літератури: 1. Міщенко А. П. Стратегічне управління : навч. посіб. / А. П. Міщенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 336 с. 2. Сасенко М. Г. Стратегія підприємства: Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с. 3. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии : учеб. для вузов / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд ; пер. с англ. под ред. Л. Г. Зайцева, М. И. Соколовой. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 576 с. 4. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

І.А. Юр'єва, к.е.н., доцент кафедри економічного аналізу та обліку, м. Харків, НТУ «ХП»

О. Бахтіна, спеціаліст, м. Харків, НТУ «ХП»

УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В процесі створення системи економічної безпеки підприємства особливу роль відіграють організаційні зміни як процес переходу системи в якісно інший стан відповідно до уяви про стале майбутнє підприємства. Зміни на підприємстві, як правило, пов'язані з перетворенням стратегії бізнесу, наприклад із впровадженням стратегії скорочення або плану антикризових заходів, що досить характерно для українського бізнесу на справжньому етапі його розвитку.

При управлінні економічною безпекою підприємства організаційні зміни спрямовані на підвищення ефективності управління в цілому. Реформи в організації, пов'язані зі зміною системи управління, практично завжди якщо не ініціюються, то проводяться при особистій участі власників бізнесу (будь те реформи, проведені за допомогою зовнішніх консультантів, або зміни,